

HET CREEËREN VAN VERHALENDE BEELDEN

Maartje Roos

Ze heeft engelengeduld en regisseert haar foto's tot in het kleinste detail. Daarbij wil ze voor een goede foto ook best een jaar wachten tot de zon weer schijnt zoals in dat ene seizoen, want "natuurlijk heb je Photoshop, maar de basis moet wel goed zijn." Een gesprek met de ambitieuze, Friese fotografe Maartje Roos (29), over haar sprookjesachtige beelden.

MAARTJE ROOS

Illustratiefotografie SCHILDERACHTIG
conceptueel Studeerde 'cum laude' af
op de Fotoacademie Groningen

www.simonwarmer.nl

Efteling | Joris en de draak
Efteling jubileumboek 'Zijn we d'er al?'

*“Ik ben qua fotografie
altijd heel blij als de
zomer weer voorbij is”*

Efteling | Villa volta
Efteling jubileumboek 'Zijn we d'er al?'

Efteling | 'Zijn we d'er al?'.
Coverbeeld van het Efteling jubileumboek 'Zijn we d'er al?'

“Op de foto komt alles samen, alsof het precies zo heeft plaatsgevonden”

Jacht der jachten

Pavo Cristatus, oftewel pauw

C1000 | Kerst 2013 | Kerst maak je samen!
Coverbeeld kerstfolder C1000

'Oude tijden herleven' | Drentse heide
Tot stand gekomen voor de lezers van Dagblad van het Noorden, in samenwerking met Beeldagent.

PRIJZEN

- Groepsexpositie *'Alive!'* in Photoville, New York
- Groepsexpositie *'Keep on Dreaming'*, Tokyo
- Drie nominaties van de *7th Annual Photography Masters Cup*
- *NEW Photo Dutch Photography Talent* (allen in 2014)

LIGHTHOUSE

focused sparkling light
beacon of hope

timeless memories
endless thoughts

guide the old world
lead the white Taurus

beauty and mortality
burning bright

Ze praat met het zangerige dialect van het kleine dorpje waar ze is geboren en getogen: het Friese Noardburgum. Maartje Roos was van jongs af aan creatief; ze schilderde, schreef verhalen en tekende veel. “Toen ik daarbij ook nog eens de fotografie ontdekte vond ik het lastig om te kiezen wat ik wilde. Toch trok iets me telkens weer terug naar de fotografie. En ik had al gauw een duidelijke doel: ik moest en zou er mijn brood mee gaan verdienen.” Ze koos voor de opleiding Fotonica in Drachten en was al gauw aan het werk. Naast haar studie fotografeerde ze voor haar vaders reclamebureau en had ze opdrachten bij het Friese fotobureau Het Hoge Noorden. Niet alleen haar tongval verraadt de achtergrond van de fotografe, ook haar werkethiek. “Het was heel hard werken, maar het ging ook super gesmeerd. Ik herken mij daardoor totaal niet in de verhalen van startende fotografen die geen werk kunnen vinden. Ik denk dat mijn vroege succes een combinatie was van geluk en doorzettingsvermogen.”

Geënsceeneerd

Toch ging het Roos niet allemaal gemakkelijk af. Met een oom die persfotograaf is, dacht zij ook haar heil te vinden in de nieuwsfotografie. Ze liep voor Fotonica stages bij de Leeuwarder Courant en het Dagblad van het Noorden, maar daar was ze toch niet in thuis. “Persfotografie vond ik te vluchtig, ik wilde werk maken dat beklijft. Daarbij wilde ik alles mooier maken: een lichtje hier, mensje daar, een lantaarnpaal weghalen. Dat kan natuurlijk niet in persfotografie. Mijn werk ging steeds meer naar tijdloos en geënsceeneerd werk.” Deze creatieve vrijheid zocht Roos na het afronden van Fotonica op de kunstacademie ArteEZ, maar ook daar zat ze niet helemaal op haar plek. Juist toen opende een nieuwe vestiging van de Fotoacademie in Groningen. “Hier leggen ze extra focus op het ontwikkelen van een eigen stijl, iets waar ik toen nog steeds naar zocht. Na het halen van mijn propedeuse op de kunstacademie ging ik daarom naar Groningen.”

Afvalrace

Wat volgde was veel huiswerk en vooral lovende woorden van docenten. “Het enige waar ik echt tegenaan liep was die zoektocht naar een duidelijke stijl. Ik leverde steeds totaal verschillende foto’s in op de academie. Die waren allemaal goed, maar ik miste de eigenheid die een goede fotograaf moet hebben. Dat heb ik op de opleiding kunnen ontwikkelen, want ik moest zoveel beeld schieten dat ik er vanzelf mijn weg in vond.” Verder kreeg Roos bijna geen kritiek op haar foto’s en dat vond ze maar vervelend: “Ik zat er toch zeker niet voor niets? Ik wilde natuurlijk ook wat leren en daarvoor opbouwende feedback krijgen.” Niet dat de opleiding makkelijk was, overigens. “Het voelde als een ware afvalrace. Van mijn lichting ben ik uiteindelijk de enige van

zestig studenten die is afgestudeerd. Ik denk dat dit komt omdat ze een verkeerde verwachting hadden van de opleiding. Het is keihard werken en dat vraagt veel van je.” Ze bleef niet alleen overeind, deze drive, hard werken en een flinke portie perfectionisme zorgden er ook voor dat Roos in 2010 cum laude afstudeerde.

“Mijn *opleiding* voelde als een *afvalrace*”

Sprookjesachtig

De rattenvanger van Hamelen, Vrouw Holle en Peter Pan; deze en andere eeuwenoude sprookjes komen tot leven in Roos’ afstudeerproject Fairy Tales and Stories. De foto’s onderscheiden zich door warm schemerlicht, oude, authentieke kostuums en een illustratieve uitstraling. Het is de stijl die Roos heeft gehouden. “Ik werk heel schilderachtig. Van te voren denk ik lang na over wat ik wil maken en daar maak ik dan eerst schetsen van. Soms ziet een beeld er heel spontaan uit, maar heb ik er heel lang over nagedacht en veel uitgetekend. Daarna bouw ik mijn foto’s op uit laagjes, allemaal bestaand uit eigen werk. Het zijn vaak verschillende locaties, en mensen die elkaar nooit hebben ontmoet, die toch bij elkaar in het beeld belanden. Op de foto komt alles samen, alsof het precies zo heeft plaatsgevonden.”

New York

Twee jaar naar haar afstuderen ging de ietwat ongeduldige en ambitieuze Roos naar New York voor een groepsexpositie. “Ik deed er wat portfolioreviews en tekende toen een contract bij een Amerikaans stockfotobureau. Het voelde als een beetje zekerheid voor iemand die net van de academie afkwam, maar het paste totaal niet bij mij. Ik dacht: mooi, dan stuur ik gewoon steeds wat foto’s op die ik al heb gemaakt voor een vrije opdracht. Maar ik ontdekte de waarde van het afdrukken van beeld in beperkte oplage, dus dat ging helemaal niet. Daarbij was ik totaal niet vrij in wat ik wilde inbrengen. Toen heb ik besloten om er mee te stoppen en om weer dicht bij mijn eigen stijl te blijven. Ik moest leren meer geduld te hebben, succesvol worden kost ook wat tijd, klaar.”

Lichtgebruik

Nu gaat het zo goed dat ze ook wel eens weigert een opdracht aan te nemen. “Dit is dan omdat ik mijn herkenbare stijl er niet in kwijt kan. Ik maak wel veel verschillend beeld, maar er moet een lijn in zitten. Dat zit ’m bij mij vooral in het lichtgebruik. Ik ben qua fotografie altijd heel blij als de

zomer weer voorbij is, want ik maak de mooiste foto’s in nazomerlicht.” De voorkeur voor het gebruik van natuurlijk licht zorgt wel eens voor iets wat Roos een ‘fotografieblock’ noemt. “Natuurlijk kun je veel doen met bewerkingsprogramma’s, maar ik wil graag zoveel mogelijk écht licht. Soms lukt het voor een foto daardoor niet om op tijd bepaalde mensen bij elkaar te krijgen en een locatie te regelen. Dan moet ik weer een jaar wachten tot ik die foto kan maken. Ik heb wat dat betreft enorm veel geduld.” Voor commerciële partijen improviseert ze wel. “Dan heb je natuurlijk niet altijd alle tijd en werk je met een deadline. Zo moest ik zonnig beeld schieten voor een opdrachtgever en plensde het die dag juist keihard. Maar ja, de modellen stonden klaar, dus toen heb ik een ‘nepzon’ met flitsers in de foto verwerkt. Ik ben er dan toch trots op dat je niet kunt zien dat het weer zo slecht was.”

“*Succesvol* worden kost ook wat *tijd*, klaar”

Oude glorie

Naast het herkenbare lichtgebruik is historie een terugkerend thema in Roos’ werk. “Ik wil vastleggen hoe bepaalde mensen, gebouwen, auto’s en andere dingen eruit zagen in hun glorietijd. Daarbij zorg ik dat wat ik maak kloppend is, door helemaal in de geschiedenis van iets te duiken. Er zit ook wel wat idealisme in; ik wil vastleggen wat er misschien straks niet meer is en duidelijk maken dat we al die oude glorie moeten koesteren. Zo is het kaarslicht dat je in restaurants had nu veranderd in het licht van de telefoon. Gezellig praten, spellen doen zoals vroeger, dat is er allemaal niet meer. In mijn beelden probeer ik een soort verlangen terug naar die tijd te creëren.” Lacht: “Ik heb een gekke hang naar het verleden op mijn leeftijd, ik weet ook niet waar dat vandaan komt.”

Joris en de draak

Het fantasierijke vrije werk van Roos wordt in 2013 ook door commerciële partijen opgemerkt. Voor het 60-jarige jubileum zoekt de Efteling een fotograaf die de sfeer van het themapark goed kan vastleggen. Roos wordt gebeld en geboekt. “Dat was zo’n gave opdracht! Ik mocht er midden in de zomer een week blijven en sliep in het Eftelinghotel. Ik heb toen veel rondgedwaald, op zoek naar de juiste plaatjes. In de attractie Villa Volta, waarin bezoekers rondgedraaid worden in een ‘oud’ landhuis, heb ik een vrouwelijk model van in de zeventig voor de foto op z’n kop laten hangen. Alles op die foto is oprechte

emotie, heel leuk.” Ook fotograferen in de achtbanen bleek een uitdaging. “Ik heb meerdere ritjes gemaakt in de achtbaan Joris en de Draak, om te kijken hoe het licht was en welke shots ik wilde. Er zaten naast de modellen nog meer mensen in de wagentjes die allemaal flitsers in hun handen hadden, die reden dus ook al die keren mee. Het was een onwijs leuke en grappige shoot.”

Ironisch

Roos vindt het jammer dat vooral journalistiek en documentaire werk aandacht krijgt in de media. “Ik denk vaak na over hoe ik illustratieve fotografie bekender kan maken met mijn eigen werk. Toch voelt het alsof ik nog een paar jaar verder moet zijn om echt wat goeds te kunnen laten zien. Veel mensen zeggen dat ik daar nu al ben, ik fotografeer dan ook al tien jaar, maar zo voelt het nog niet. Ik wil eerst nog veel meer moois maken, voor ik ga proberen ermee naar buiten te treden.” Haar succes staat haar ironisch genoeg ook wel eens in de weg. “De laatste tijd merk ik dat vooral lokale, Friese bedrijven denken dat ik het te druk heb en dat ik te duur ben. Dit terwijl ik het juist ook leuk zou vinden om soms plaatselijke opdrachten krijgen en daar wel tijd voor wil maken.”

Filmisch

De natuur en de schilderkunst zijn vooral inspiratiebronnen voor de fotografe. “Er zijn fotografen die veel naar elkaar kijken, dat heb ik eigenlijk niet zo. Ik heb dus geen aanwijsbare, grote voorbeelden, maar als ik er eentje moet noemen is het de Amerikaanse fotograaf Philip-Lorca diCorcia. Zijn beelden zijn net film stills: dagelijkse dingen die helemaal in scene zijn gezet. Er is goed over nagedacht en het is allemaal precies zo uitgelicht zoals hij dat wil. Het lichtgebruik is prachtig; de fotograaf gebruikt bijzondere lichtbronnen, zoals de lamp van een koelkast. Daar zoek ik ook altijd naar in mijn foto’s.” Net als diCorcia vindt Roos de omgeving in foto’s van toegevoegde waarde. “Het is nu een trend om portretfoto’s te maken met een donkere achtergrond en een lampje op het model. Dat vind ik te weinig, ik wil meer laten zien een verhaal vertellen.”

Samengevat

In dat verhalen vertellen laat Roos zich sinds kort niet meer beperken tot haar beeld. Ze schrijft namelijk ook gedichten en experimenteert met hoe ze deze kan tentoonstellen bij haar foto’s. “Je moet het als fotograaf toch vaak doen met enkel het beeld dat je kunt laten zien. Ik wil graag altijd net wat meer vertellen. Vroeger was ik altijd al een verhalen-schrijver, maar ik had dat een beetje losgelaten. Nu heb ik toch alles wat ik interessant vond samengevat in het werk dat ik doe. Ik schilder, ik schrijf en ik fotografeer en ik kan dat allemaal in elkaar verweven. Ik kan niet kiezen, maar dat hoeft ook niet.”

Anouk van der Graaf